

GESCAD

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
ArnhemPostadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Zie adreslijst

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 80
e-mail post@gelderland.nl
internet www.gelderland.nl

datum

12 september 2006

nummer

MPM8535

onderwerp

Riolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) en de IPPC-richtlijn

Geachte heer/mevrouw,

Over de vraag of een rioolwaterzuiveringsinstallatie onder de IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control) valt is nog steeds discussie. Op basis van eerdere informatie hebben wij aangegeven dat in het algemeen de RWZI niet onder de IPPC-richtlijn vallen. Op basis van op dit moment voorhanden zijnde informatie komen wij nu tot de volgende opvatting.

Wij beschouwen het proces - om te komen tot de zuivering van afvalwater en de bijbehorende processen - als drie losstaande installaties (zuivering afvalwater, slibontwatering/vergisting en de opslag van baggerspecie), waardoor de volgende conclusies kunnen worden getrokken.

- Het reinigen van stedelijk afvalwater als zodanig valt niet onder de IPPC.
- RWZI's die industrieel afvalwater innemen vallen niet onder categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn. Ook al nemen zij feitelijk een afvalstof in.
- RWZI's die slib vanuit de eigen installatie of van derden ontwateren (met bijvoorbeeld een centrifuge) vallen niet onder categorie 5.3 van de IPPC-richtlijn.
- RWZI's die vloeibaar afval innemen en dit rechtstreeks in het zuiveringsproces brengen vallen niet onder categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn. Indien een tussenstap noodzakelijk is (bv. fysisch/chemisch) dan is mogelijk de IPPC-richtlijn wel van toepassing (mits de reststof van de tussenstap naar de eindverwerker gaat)
- Voor wat betreft de vergistingsinstallatie is de IPPC-richtlijn wel van toepassing in geval dat de eindstromen (afval) naar de eindverwerker wordt afgevoerd.
- Het opslaan van baggerspecie (niet zijnde een gevaarlijke afvalstof) valt niet onder de IPPC-richtlijn, tenzij deze opslag moet worden beschouwd als storten in de zin van categorie 5.4 de IPPC.

inlichtingen bij

mw. D. Mulder

e-mail

d.mulder@prv.gelderland.nl

verzonden

doorkiesnr. (026) 359 83 09

BNG 's-Gravenhage, rek. nr. 28.50.10.824
ABN • AMRO Arnhem, rek. nr. 53.50.26.463
Postbank-girorekening 869762
BTW nr. 001825100.B03IBANnr.: NL74BNG0285010824
SWIFT/BIC: BNGHNL2G

25 SEP. 2006

Interpretatie van de drempelwaarde

Ten slotte is het ook niet helemaal duidelijk hoe de drempelwaarde van 50 ton per dag moet worden geïnterpreteerd. De vraag is of het om de totale verwerkingscapaciteit van de RWZI gaat of om de capaciteit die beschikbaar is voor de verwerking van de ongevaarlijke afvalstof. Wij menen dat de drempelwaarde geldt voor de verwerkingscapaciteit van de slibbehandeling/vergisting. Dit vanwege het feit dat deze stap/installatie onder de werkingsfeer van de IPPC-richtlijn valt.

Ons inziens moet de verwerkingscapaciteit (technische capaciteit) van een installatie worden opgegeven waarvoor deze is bedoeld. Deze technische capaciteit kan worden verrekend met het aantal uren dat deze in bedrijf is, zodat op deze manier de capaciteit per dag te bepalen is. Aan de hand hiervan wordt bepaald of een RWZI onder categorie 5.3 van de IPPC valt.

Voor een nadere toelichting over onze afwegingen verwijzen wij u naar de bijlage van deze brief.

Wij hopen u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u nog vragen hebt over deze brief, dan kunt u contact opnemen met mevrouw D. Mulder. Haar telefoonnummer is (026) 359 83 09.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H 158-1

mr. R.F.J. Tophoven
dienst Milieu en Water
onderafdelingshoofd Industriële Bedrijven
van de afdeling industrie

dienst Milieu en Water

Van : Namens de afdeling industrie: Debby Mulder
Datum : 24 augustus 2006
Betreft : RWZI's en de IPPC-richtlijn

Inleiding:

Er is in het verleden al veel discussie in den lande gevoerd over de vraag of rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) onder Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie van bestrijding van verontreiniging, hierna de IPPC-richtlijn genoemd, vallen. Op basis van eerdere informatie heeft de provincie Gelderland de conclusie getrokken dat in het algemeen de RWZI's niet onder de IPPC-richtlijn vallen. Later is hierover weer discussie ontstaan zodat wij thans een standpunt naar buiten willen brengen namens Gedeputeerde Staten van Gelderland. Deze notitie is de onderliggende motivering van de uiteindelijke brief die wordt verzonden.

Om op een aantal punten duidelijkheid te krijgen heeft intern overleg plaatsgevonden tussen de IPPC-specialist en een aantal medewerkers die te maken hebben met vergunningverlening voor de RWZI-branchen.

Bij de RWZI's zijn een aantal processen/installaties aan de orde en worden diverse afval(water)stromen in ontvangst genomen en be- en verwerkt. Voor deze processen/installaties en afval(water)stromen is nagegaan of de IPPC-richtlijn daarop van toepassing kan zijn. In de bijlage bij deze notitie is aangegeven welke aparte installaties wij onderscheiden gedurende het gehele proces. Kort gezegd onderscheiden wij het proces in de waterlijn, de sliblijn (ontwateren en vergisten) en opslag van baggerspecie.

Wat doet een RWZI?

De RWZI reinigt (huishoudelijk)afvalwater in een afvalwaterbehandelingsinstallatie (AWZI). Dit afvalwater wordt in hoofdzaak via het riool aangevoerd. Het gereinigde water wordt geloosd op oppervlaktewater. Het slib (dat als reststof vrijkomt) wordt ingedikt, waarbij het waterdeel wordt teruggevoerd in de AWZI. De ontstane afvalstroom (slibkoek) wordt ter verdere verwerking afgezet naar elders of binnen dezelfde inrichting verwerkt. Dit is de zogenaamde slibverwerking. De slibverwerking kan inhouden dat de slibkoek ontwaterd wordt en/of dat deze vergist wordt in een vergistingsinstallatie. Bij vergisting van het slib ontstaat uitgedist slib en biogas. Het biogas wordt ingezet voor de energie opwekking (brandstof). Het vrijkomende water wordt teruggebracht in de AWZI, het nog overblijvende slibdeel wordt afgevoerd naar bijvoorbeeld een verbrandingsinstallatie.

Welke stromen kan een RWZI ontvangen?

- Per as aangevoerd afvalwater (bijv. de inhoud van septic-tanks, beerputten);
- Per as aangevoerd slib en slib afkomstig van de eigen inrichting;
- Per as aangevoerd vloeibaar afval (waaronder begrepen industrieel afvalwater);
- Opslag van baggerspecie;
- Vergisting van slib/andere vergistbare afvalstoffen.

Tevens wordt ingegaan op de interpretatie van de drempelwaarde.

Deze punten worden één voor één besproken (kijkend naar de onderverdeling in installaties). Op basis daarvan wordt bepaald welke RWZI's IPPC-plichtig zijn.

In bijlage I van de IPPC-richtlijn worden drempelwaarden aangegeven voor categorieën van installaties om te bepalen of zij onder de richtlijn vallen. De voornoemde activiteiten hebben wij getoetst aan deze bijlage.

Per as aangevoerd afvalwater

In zijn algemeenheid zijn wij van mening dat RWZI's niet onder de IPPC-richtlijn vallen, omdat afvalwaterbehandelingsinstallaties niet worden genoemd in de richtlijn. Indien een RWZI echter industrieel afvalwater van derden inneemt bestaat de mogelijkheid dat zij wel onder de IPPC-richtlijn valt, omdat zij dan feitelijk een afvalstroom inneemt. De categorieën waarnaar moet worden gekeken zijn 5.1 en 5.3 van Bijlage I van de IPPC, waarbij 5.1 over gevaarlijke afvalstoffen gaat en 5.3 over niet gevaarlijke afvalstoffen. In de regel neemt een RWZI geen gevaarlijke afvalstoffen in, zodat wij voor RWZI's alleen categorie 5.3 onder de loep hebben genomen. Categorie 5 "afvalbeheer" uit bijlage I van de IPPC-richtlijn heeft betrekking op inrichtingen waarin afvalstoffen (zoals bedoeld in de richtlijn 2006/EEG) worden be- dan wel verwerkt.

De beschrijving in categorie 5.3 is:

"Installaties voor de verwijdering van ongevaarlijke afvalstoffen in de zin van bijlage IIA van Richtlijn 75/442/EEG¹, rubrieken D8 en D9, met een capaciteit van meer dan 50 ton per dag." Richtlijn 75/442 is de Kaderrichtlijn Afval. De eerste vraag die gesteld moet worden is industrieel afvalwater afval of niet.

De Kaderrichtlijn Afvalstoffen geeft voor een afvalstof de volgende definitie:

Elke stof of elk voorwerp behorende tot de in bijlage I genoemde categorieën waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen. Bijlage I geeft categorieën afvalstoffen aan waaronder bijvoorbeeld industrieel afvalwater kan vallen. De categorie waaronder industrieel afvalwater kan vallen is Q8 (Bij industriële procedés ontstane residuen (bijvoorbeeld: slakken, distillatieresiduen enz.)) of Q16 (Alle stoffen, materialen of producten die niet onder de hierboven genoemde categorieën vallen).

De conclusie uit deze definitie is naar onze mening dat RWZI's door industrieel afvalwater in te nemen een afvalstof gaat verwerken. Echter in artikel 2, lid 1 van vorengenoemde Kaderrichtlijn Afvalstoffen worden enkele stoffen buiten de werkingssfeer van de kaderrichtlijn gehouden, mits deze stoffen onder andere voorschriften vallen. Een van deze stoffen is afvalwater, met uitzondering weer van afvalstoffen in vloeibare vorm. Naar onze mening wordt hiermee bedoeld op de toepassing van de Kaderrichtlijn Water en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

Hiermee zijn wij van mening dat indien industrieel afvalwater zonder voorbehandeling (bijvoorbeeld fysisch/chemisch) wordt verwerkt in een waterbehandelingsinstallatie de behandeling van deze afvalstroom is geregeld via de Kaderrichtlijn Water en de Wvo. Beiden gaan uit van het gebruik van de Beste Beschikbare Techniek, zodat naar onze mening de IPPC-richtlijn als zodanig niet aan de orde is. Het wil echter niet zeggen dat wij aanvoer van afvalwater per as niet als afvalstof beschouwen. Deze activiteit wordt genoemd in het LAP (Landelijk Afvalbeheerplan 2002-2012), waarin staat vermeld wat de randvoorwaarden zijn om industrieel afvalwater te mogen innemen.

¹ Deze richtlijn is op 17 mei 2006 vervangen door de richtlijn 2006/12/EG

(Ten aanzien van het afvalwater dat per as wordt aangevoerd merken wij nog wel op dat deze afvalwaterstromen niet verontreinigd mogen zijn met PCB's, dioxines, bestrijdingsmiddelen, organotinverbindingen, gebromeerde difenylethers (brandvertragers), cadmium, organische halogeenvverbindingen of metalen (arseen, tin, chroom, kobalt, molybdeen, lood, nikkel, vanadium, zink). Voor (industriële) afvalwaterstromen die zijn verontreinigd met deze stoffen is in sectorplan 27 van het LAP een specifieke wijze van be-/verwerking opgenomen en verwerking daarvan in een biologische zuiveringsinstallatie is in strijd met de minimumstandaard.)

Conclusie:

RWZI's die industrieel afvalwater per as innemen vallen niet onder categorie 5.3 uit bijlage I van de IPPC-richtlijn. Ook al nemen zij feitelijk een afvalstof in.

Per as aangevoerd slib en slib afkomstig van eigen inrichting

Ook bij deze inname moet weer gekeken worden of deze installatie valt onder de categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn.

Voor deze activiteit – innemen van slib van binnen en buiten de inrichting – is het criterium of het slib een afvalstof is of niet. RWZI's willen zich ontdoen van deze stof. Bovendien is categorie Q16 op de stroom van toepassing en is er een Euralcode beschikbaar. Hierdoor is in de zin van de definitie van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen slib een afvalstof. De definitie kent geen onderscheid in het binnen of buiten de inrichting vrijkomen van een afvalstof. Wij zijn dan ook van mening dat het slib in beide gevallen een afvalstof betreft.

Voor wat betreft het proces om het slib te ontwateren zijn wij van mening dat het slib bij elke RWZI wordt ingedikt. Het indikken op zichzelf houdt in dat het slib wordt opgeslagen in een bassin waar door bezinking (gravitaire werking) het water van het slib wordt gescheiden. Het water wordt teruggeleid in de waterbehandelingsinstallatie en de ontstane waterige slibmassa wordt verder ontwaterd hetzij op locatie of bij derden.

Wij zijn van mening dat deze bewerkingstap (het indikken van slib) geen aparte installatie betreft maar behoort tot de installatie die het afvalwater reinigt (waterlijn). Daarom behoeft deze stap dan ook geen toetsing aan de IPPC-richtlijn, omdat deze verwerking al is afgekaderd in de Kaderrichtlijn Water. In artikel 10 van deze richtlijn wordt namelijk gesteld dat de Beste Beschikbare Techniek moeten worden toegepast.

Voor het ontwateren van slib geldt dat het een voorbehandeling is ten bate van vergisting of andere hergebruik methode. Toetsing aan de IPPC levert het volgende op. Het slib dat wordt ontwaterd betreft een afvalstof in de zin van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen, waardoor categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn van toepassing kan zijn. In deze categorie wordt verwezen naar bijlage IIA, rubrieken D8² en D9³ van de richtlijn 75/442/EEG. Wij zijn van mening dat het ontwateren van slib een fysische/chemische behandeling betreft in de zin van deze bijlage, maar dat er nog geen sprake is van een verwijderingshandeling in de zin van categorie 5.3 van de IPPC-richtlijn.

² Biologische behandeling op een niet elders in deze bijlage aangegeven wijze waardoor verbindingen of mengsels ontstaan die worden verwijderd op een van de onder D 1 tot en met D 12 vermelde methodes

³ Fysisch-chemische behandeling op een niet elders in deze bijlage aangegeven wijze, waardoor verbindingen of mengsels ontstaan die worden verwijderd

Conclusie

RWZI's die slib vanuit eigen installatie of van derden verwerken vallen niet onder de categorie 5.3 van de IPPC-richtlijn. Hierbij geldt een drempelwaarde van 50 ton per dag.

Per as aangevoerd vloeibaar afval

In het kader van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen zijn stoffen zoals onbruikbare melk e.d. een afvalstof. Bijvoorbeeld onbruikbare melk kan worden ingedeeld in categorie Q3 (producten waarvan de ge- of verbruiksdatum is verstreken) of Q1 (Productie- of consumptie residuen die niet hieronder nader zijn gespecificeerd) als bedoeld in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen. In dit geval betreft dus inname van een afvalstof, waarmee categorie 5.3 van de IPPC-richtlijn van toepassing is. Voor elk soort vloeibaar afval zal dus bovenstaande afweging gemaakt moeten worden.

Indien het aangevoerde vloeibare afval zonder bewerking rechtstreeks (eventueel gebufferd) in het zuiveringsproces kan worden verwerkt zijn wij van mening dat het een vergelijkbare stroom is als het "normale" afvalwater. Het zuiveringsproces wordt beschreven in de Kaderrichtlijn Water, zodat wij van mening zijn dat de IPPC-toets hierbij niet hoeft plaats te vinden. (zie verder argumentatie aanvoer industrieel afvalwater per as)

Conclusie

RWZI's die vloeibaar afval innemen dat rechtstreeks in het zuiveringsproces wordt gebracht vallen niet onder categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn. Indien een tussenstap noodzakelijk is (bv. fysisch/chemisch) dan is mogelijk de IPPC-richtlijn wel van toepassing, mits de reststof naar een eindverwerker gaat.

Opslag van baggerspecie (niet gevaarlijk) op het terrein van een RWZI

Indien baggerspecie (zijnde ongevaarlijk afval) binnen de inrichting wordt opgeslagen valt een RWZI mogelijk onder categorie 5.3 van bijlage I van de IPPC-richtlijn. In deze categorie wordt verwezen naar bijlage IIA van de richtlijn 75/442/EEG, rubrieken D8 en D9. Het betreft hier een fysische behandeling namelijk het drogen van baggerspecie, waardoor het droge stof gehalte enigszins wordt verhoogd. Er ontstaat tijdens het droogproces echter geen mengsel of verbinding, zodat deze verwijderingshandeling (rubriek) niet op de installatie van toepassing is.

Conclusie

Uit bovenstaande concluderen wij dat het opslaan(en ontwateren) van baggerspecie (niet zijnde een gevaarlijke afvalstof) niet onder de IPPC-richtlijn valt.

Vergisting van slib/andere vergistbare afvalstoffen

Sommige RWZI's hebben een vergistingsinstallatie, waarin het ontwaterde slib en eventueel andere vergistbare materialen worden vergist. De materialen die worden ingenomen om te vergisten zijn afvalstoffen in het kader van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen. De categorieën waar dergelijke materialen onder vallen zijn onder andere Q3 (Producten waarvan de ge- of verbruiksdatum is verstreken). Het slib is ook als afval gedefinieerd (zie argumentatie per as aangevoerd slib)

Hiermee valt een dergelijke installatie mogelijk onder de categorie 5.3 uit Bijlage I van de IPPC-richtlijn. Het vergisten kan worden gezien als een biologisch proces⁴, waarbij een verbinding of mengsel ontstaat. Het vergistingsproces geeft de volgende vier afvalstromen;

- afvalwater (teruggevoerd in het afvalwater behandelingsinstallatie);
- uitgegist slib (afgevoerd naar verbrandingsinstallatie);
- uitgegist slib (afgevoerd voor nuttige toepassing of verder verwerking, niet zijnde eindeverwerking); en
- biogas (wordt nuttig toegepast, nl. opwekking energie).

Conclusie

Voor wat betreft de ontstane stromen afvalwater, uitgegist slib (dat wordt afgevoerd voor nuttige toepassing of voor verdere verwerking, niet zijnde eindverwerking) en het biogas is onze mening dat deze niet onder de IPPC-richtlijn valt, omdat biogas en het uitgegiste slib nuttig wordt toegepast (geen verwijderingshandeling) en het afvalwater weer in de waterlijn wordt verwerkt. Dit wordt in de Kaderrichtlijn Water geregeld. Voor het uitgegiste slib geldt dat wel wordt verwijderd door verbranding op land (D10) geldt dat er dus een verwijderingshandeling gedaan wordt volgens D1 tot en met D12, zodat het vergisten van slib en andere vergistbare producten wel onder de IPPC-richtlijn valt.

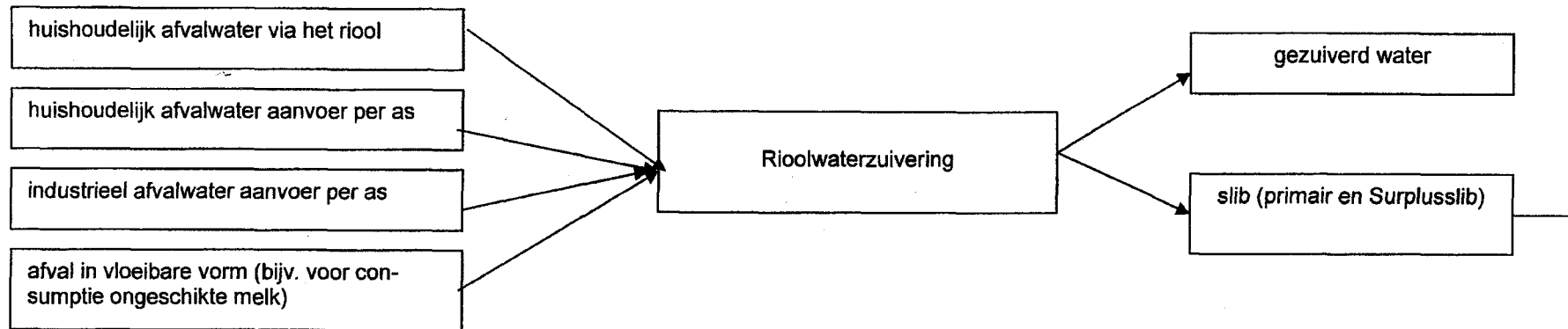
Interpretatie van de drempelwaarde

Ten slotte is het ook niet helemaal duidelijk hoe de drempelwaarde van 50 ton per dag moet worden geïnterpreteerd. De vraag is of het om de totale verwerkingscapaciteit van de RWZI gaat of om de capaciteit die beschikbaar is voor de verwerking van de ongevaarlijke afvalstof (het van buiten de inrichting aangevoerde slib). Wij menen dat de drempelwaarde geldt voor de verwerkingscapaciteit van de slibbehandeling/vergisting. Dit vanwege het feit dat deze stap/installatie onder de werkingsfeer van de IPPC-richtlijn valt.

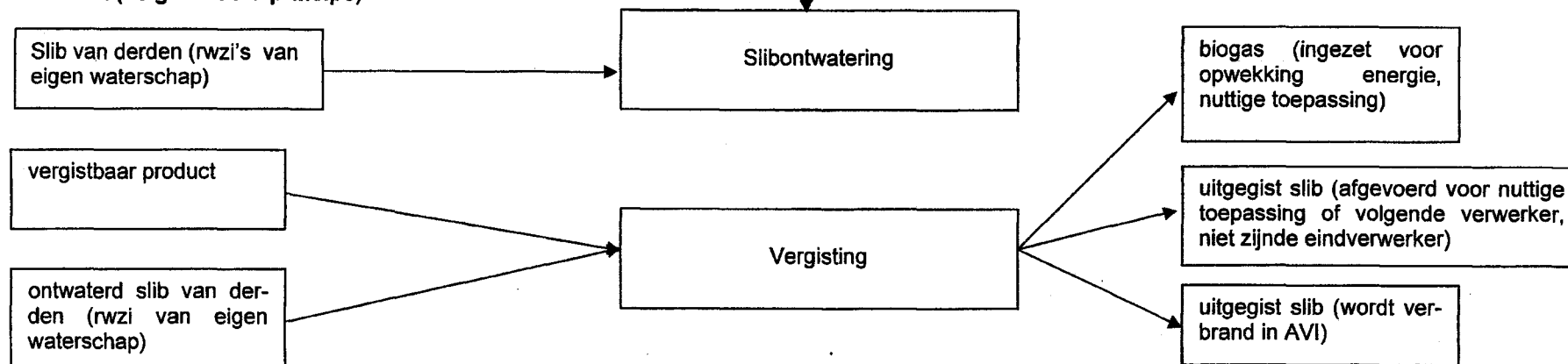
Ons inziens moet de verwerkingscapaciteit (technische capaciteit) van een installatie worden opgegeven waarvoor deze is bedoeld. Deze technische capaciteit kan worden verrekend met het aantal uren dat deze in bedrijf is, zodat je op deze manier de capaciteit per dag kunt bepalen. Aan de hand hiervan wordt bepaald of een RWZI onder categorie 5.3 van de IPPC valt.

⁴ In dit geval worden de in zuiveringsslib opgeloste organische stoffen door organismen omgezet in koolstofdioxide en methaan biogas (dus nieuwe verbindingen)

Installatie I (volgens IPPC principe)

Installatie II (volgens IPPC principe)

Installatie III (volgens IPPC principe)

